

Úloha dokumentace v elektrotechnice (1. část)

JUDr. Zbyněk Urban,

člen představenstva Unie elektrotechniků ČR, poradenská činnost

1. Úvod

Úvodem k této problematice bude asi nejlépe ocitovat, co uvádějí o dokumentaci encyklopedie a naučné slovníky. V původním latinském významu se jednalo o potvrzování skutečnosti průkazným materiálem – dokumenty, které představovaly soustavně shromažďované tištěné, kreslené a jiné materiály pro vědecké a technické účely. Tyto materiály – dokumenty se stávaly nezbytným informativním podkladem pro rozhodování organizačních, řídicích, kontrolních a dozorčích složek.

V praxi je označení dokumentace používáno v mnoha situacích. Dokumentace je příkladně chápána ve smyslu potvrzení a doložení nějaké skutečnosti nebo události. Tak se nejčastěji uplatňuje jako dokumentace pojistné události, nežádoucího děje, v kriminalistice atd.

Pro elektrotechniku jde v naprosté většině případů o dokumentaci jako souhrn podkladů tvořených nákresy, plány, grafy, vzorky, výkresy, texty nebo ještě v podobě dokumentace provozní, popř. softwarové.

Dokumentace je významným činitelem u technických zařízení z praktických důvodů, ale je velmi často vyžadována předpisy různé právní síly a významu. V práci technika je dokumentace neopominutelným dokumentem, bez kterého je mnoho prací velmi obtížných, a některé úkony není dokonce možné ani uskutečnit. Zde však docházíme bohužel

k prvnímu rozporu běžného života mezi literou předpisu a skutečnou technickou praxí v mnoha podobách.

S postupnou elektrizací se stalo elektrické zařízení součástí nejen každé stavby, ale i podstatnou částí pracovních strojů. Pochopitelně mají elektrická zařízení mnoho dalších uplatnění, ale věnujme pozornost zmíněným dvěma okruhům.

Elektrické příslušenství staveb a strojů se prolíná v čase od počátku návrhu a konstrukce zařízení, přes realizaci a uvedení na trh nebo do provozu až po využití v praxi. V první části několik slov o elektrickém zařízení staveb – o elektrických instalacích, druhá část bude věnována pracovním strojům.

2. Dokumentace u staveb – elektrické instalace

V roce 2006 byl vydán zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), kterým byl nahrazen od 1. ledna 2007 dříve platný zákon č. 50/1976 Sb. Ve zrušovacím ustanovení § 197 byly zrušeny některé předpisy k provedení zákona.

Dříve platný stavební zákon č. 50/1976 Sb. měl jako prováděcí předpisy především vyhlášku č. 132/1998 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení stavebního zákona, vyhlášku č. 137/1998 Sb., o obecných požadavcích na stavby, a pro zemědělské stavby vyhlášku ministerstva zemědělství č. 191/2002 Sb., o technických požadavcích na stavby pro zemědělství.

S postupem času a v návaznosti na sjednocování právního systému ČR s Evropou byly provedeny změny stavebního zákona č. 183/2006 Sb., a to zákony č. 68/2007 Sb., č. 191/2008 Sb., č. 223/2009 Sb. a č. 227/2009 Sb. Byly provedeny také změny ve vyhláškách vydaných na základě stavebního zákona. Některé z těchto vyhlášek mají návaznost na elektrotechniku, zejména na projektování a dokumentaci, což jsou činnosti podstatně ovlivňující rovněž revize elektrických zařízení a některé další úkony umožňující řádné užívání staveb. Jednou z podstatných změn, ke které došlo v roce 2009, bylo vydání vyhlášky o technických požadavcích na stavby.

2.1 Technické požadavky na stavby – vyhláška č. 268/2009 Sb.

Některé z vyhlášek vydaných podle stavebního zákona č. 50/1976 Sb., v platném znění, byly zrušeny v souvislosti s vydáním stavebního zákona č. 183/2006 Sb. K provedení zákona byly vydány jiné vyhlášky, které vycházejí z ustanovení nového zákona. Zde je možné jmenovat vyhlášku č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, vyhlášku č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území (ve znění vyhlášky č. 269/2009 Sb.), nebo vyhlášku č. 526/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení stavebního zákona ve věcech stavebního řádu.

Poslední změnou je **vyhláška č. 268/2009 Sb.**, o technických požadavcích na stavby, která byla vyhlášena a nabyla účinnosti 26. srpna 2009 (dále jako Vyhláška). Vyhlášku vydalo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR podle stavebního zákona č. 183/2006 Sb., v platném znění, § 194 písm. a).

Odborné časopisy s tradicí
zdroj aktuálních informací

FCC PUBLIC

AUTOMA

automatizace, regulace a průmyslové
informační technologie

měsíčník pro výrobce i uživatele
automatizační a regulační techniky,
konstruktéry, vývojové pracovníky, manažery
i studenty SOŠ a VŠ

cena 52 Kč
roční předplatné 624 Kč, studenti 504 Kč

ELEKTRO SVĚTLO

silnoproudá elektrotechnika v praxi –
provoz, údržba, trendy, inovace

měsíčník pro revizní techniky a projektanty
elektrických zařízení, montéry, údržbáře,
střední i vrcholové manažery firem,
pedagogy i studenty všech oborů elektro

cena 52 Kč
roční předplatné 624 Kč, studenti 504 Kč

informace o osvětlování a využití světla

dvoměsíčník pro techniky, architekty
a projektanty osvětlení, výrobce i dodavatele
osvětlovací techniky, pracovníky hygieny,
studenty a všechny zájemce o tento obor

cena 52 Kč
roční předplatné 312 Kč, studenti 252 Kč

objednávky na www.odbornecasopisy.cz nebo tímto objednacím lístkem

objednací lístek

Pro uvedení bližších souvislostí je podle § 194 písm. a) v pravomoci ministerstva stanovit právní předpisem obecné povahy požadavky na výstavbu s odkazem na § 169, kde jsou uvedeny obecné požadavky na výstavbu. K pojmu obecných požadavků na výstavbu je odkaz na § 2 odst. 2 písm. e). Podstatnou částí ustanovení je, že obecnými požadavky na výstavbu se rozumí obecné požadavky na využívání území a technické požadavky stanovené prováděcími právními předpisy a dále obecné technické požadavky zabezpečující užívání staveb vyjmenovanými osobami (bezbariérové užívání).

Předmětem úpravy Vyhlášky je stanovení technických požadavků na stavby, které náleží do působnosti obecných stavebních úřadů. Ustanovení Vyhlášky se uplatní též u zařízení, změn dokončených staveb, údržovacích prací, změn v užívání staveb, u dočasných staveb zařízení staveniště, jakož i u staveb, které jsou kulturními památkami.

Podstatné pro používání Vyhlášky v praxi jsou základní pojmy obsažené v § 3, kde je upřesněno, co se považuje za budovu, stavbu, ubytovací jednotku, stavbu pro zemědělství, bytem nebo místností. Poslední z ustanovení základních pojmů § 3 písm. k) uvádí normovou hodnotu, kterou je konkrétní technický požadavek (zejména limitní hodnota, navrhovaná metoda, národně stanovené parametry, technické vlastnosti stavebních konstrukcí a technických zařízení) obsažený v příslušné české technické normě, jehož dodržení se považuje za splnění požadavků konkrétního ustanovení Vyhlášky. U odvolání na technické normy je zmíněn zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, v platném znění.

Z jednotlivých ustanovení Vyhlášky pro informaci jen výčet, u kterého lze předpokládat návaznost na výkon elektrotechnických činností. V § 11 je řešeno denní a umělé osvětlení, větrání a vytápění, kdy proble-

matika většinou souvisí i s hygienickými předpisy. V obecné poloze má svoji úlohu § 15 *Bezpečnost při vykonávání a užívání staveb*. K § 28 *Výtahy* je třeba připomenout, že jde o vyhrazené technické zařízení (VTZ) s obsáhlým a náročným výčtem požadavků a povinností (viz nařízení vlády č. 27/2003 Sb., v platném znění, kterým se stanoví technické požadavky na výtahy).

Za nejpodstatnější je možné označit z Vyhlášky část pátou – *Požadavky na technická zařízení staveb*. Jde o § 34 *Připojení staveb k distribučním sítím, vnitřní silnoproudé rozvody a vnitřní rozvody sítí elektronických komunikací* a § 36 *Ochrana před bleskem*. Zde k ochraně před bleskem připomenutí postupů podle souboru norem ČSN EN 62305. Návaznost na elektrické instalace a zařízení mají i § 37 *Vzduchotechnická zařízení* a § 38 *Vytápění*.

Část šestá Vyhlášky řeší zvláštní požadavky pro vybrané druhy staveb. Jsou zde zmíněny bytové domy, shromažďovací prostory, obchody, ubytovací zařízení, stavby pro výrobu, garáže, servisy a opravny motorových vozidel, stavby škol a podobného charakteru a stavby zemědělské, tj. pro hospodářská zvířata, pro skladování a úpravu produktů rostlinné výroby, skladování minerálních hnojiv a přípravků k ochraně rostlin.

K Vyhlášce připomeňme, že ustanovení obsažená v části druhé až šesté platí pro všechny druhy staveb a zařízení, které náleží do působnosti obecných stavebních úřadů (§ 2 odst. 2 Vyhlášky). Zde by měla být vzhledem k současnému stavu uplatňována větší náročnost při předkládání projektů staveb pro vydání stavebních povolení, a to především pro elektrické instalace nízkého napětí. Je-li řešena otázka projektu a dokumentace elektrických instalací ve stavbách okrajově, dochází většinou k mnoha problémům již při realizaci stavby a ještě složitější je vypracování výchozí revize pro kolaudační řízení.

Ze stavebního zákona je zde možné v první řadě připomenout § 159 *Projektová činnost ve výstavbě*.

Ustanovení odstavce 2 uvádí mj.:

Projektant odpovídá za správnost, celistvost, úplnost a bezpečnost stavby provedené podle jím zpracované projektové dokumentace a proveditelnost stavby podle této dokumentace, jakož i za technickou a ekonomickou úroveň projektu technologického zařízení, včetně vlivů na životní prostředí. Není-li projektant způsobilý některou část projektové dokumentace zpracovat sám, je povinen k jejímu zpracování přizvat osobu s oprávněním pro příslušný obor nebo specializaci, která odpovídá za jí zpracovaný návrh. Odpovědnost projektanta za projektovou dokumentaci stavby jako celku tím není dotčena.

Budeme-li vycházet z vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, potom by elektrickou instalaci měl zpracovat pracovník s kvalifikací podle § 10 *Pracovníci pro samostatné projektování a pracovníci pro řízení projektování*.

Vyhláška č. 268/2009 Sb. obsahuje v § 57 zrušovací ustanovení, které zrušuje vyhlášku č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu, ve znění vyhlášek č. 491/2006 Sb. a č. 502/2006 Sb., a vyhlášku č. 191/2002 Sb., o technických požadavcích na stavby pro zemědělství.

Na závěr ještě sdělení, že vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, byla oznámena v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 98/34/ES z 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti technických norem a předpisů a pravidel pro služby informační společnosti, ve znění směrnice 98/48/ES. Není tedy v rozporu s evropskými předpisy.

(pokračování)

Objednávám předplatné časopisu

(zakřikujte vybraný časopis a doplňte číslo, kterým předplatné zahajujete)

- AUTOMA od čísla/roč. /
 ELEKTRO od čísla/roč. /
 SVĚTLO od čísla/roč. /

jméno..... tel.....

firma..... e-mail.....

ulice, číslo..... PSČ, město.....

IČO..... DIČ.....

podpis objednavatele..... razítko.....

firma

soukromá osoba

objednací lístek vložte do obálky a zašlete na adresu:

vydavatelství FCC PUBLIC s. r. o., Pod Vodárenskou věží 4, Praha 8, 182 08